

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztői szállítás:

Külső-monostoruza

Kiadó hivatal:

Középutca, Stein J. könyvkereskedése.

Hirdetési ár: 5 hasábos garmond sorért 1-szor 7 kr., 2-szor 6 kr., 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek Bécsben Oppelk Alajomnál (Wollzeile 22. sz.) és Hausenstein és Voglernél (Wollzeile 9. sz.).

Nyilattéri cikkek sora után 20 kr. előleg befizetése mellett a szerkesztőséghez czímzendők.

Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.

Megjelen e lap hetenkint háromszor, u. m.

kedden, csütörtökön és szombaton délel.

Előfizetési ár:

egész évre 12 ft, félre 6 ft, évnegyedre 3 ft.

Magyarország állam-e?

Azon politikával szemben, melyet Deák Ferencz inaugurált, melyet az országgyűlési többség magáévá tett, s kifejtett, s melynek alapján a magyar királyság ronsolt alakja az absolutismus által ráerőszakolt provisoriumok halottas lepleiből kibontakozva jobb napok üdítőbb verőfényében ismét megjelenhetett az önörvoslás, erő- és hatalomfejlesztés terén, e politikával szemben — mondjuk — nem egyszer hangzott a tulsó oldalról a keserű szemrehányás, a szívdöbentő vád, hogy ez nem a magyar királyság jól felfogott érdekeinek politikája, hogy a vívmány, melyhez jutottunk, felette drága áron szerzett meg, hogy Magyarország állami önállóságát a közösügyi alkudozások örvénye elnyelte, s immár ezután kilátásunk se lehet, hogy a világ rólunk tudomást vegyen. Eddig se sokat tudtak rólunk — mondának különösen azok, kik a Ghicz és Tisza álláspontján is túl egy puska lövésnyire állanak — de már ezután azt se fogja tudni Európa, ha voltunk-e, mert hiszen jövő nagyságunk fölfeltételeit, az állami önállást és függetlenséget, a közösügyek homoktorlata alá temetve (?), e dicsőtelen cselekvény komor éjében a nagy mult utolsó diessugara is homálybaborult a világ előtt; Magyarország mint állam nem létezik többé, s ily „önfeladás”-tól a külföld lenézéssel fordul el stb.

Igaz, hogy a kik ily vádakkal döbbenék szíveinket, kik ily szemrehányásokkal ejték gyanuba (a gyengébbek előtt) az országgyűlési többség s miniszteriumunk politikáját, se jobb tervet nem tudtak adni, se egy árva szuronyt s hozzá bár egy milliócskát nem nyújtottak, hogy hát tartsuk meg, illetőleg vivjük ki azt a teljes állami függetlenséget, a minővel tán Angliával egy sorba léphetnénk, sőt maga az országgyűlési baloldal elismerte, hogy vannak közösügyek, elvileg elfogadta, hogy azok elintézése elutasíthatlan szükségesség, mi több: maga Kossuth Deák Ferenczhez írt levelében — a Jókai interpretatioja szerint — nem azt kívánta, hogy a nemzet a közösügyekre nézve egyáltalában ne bocsátkozzék semmi alkuba, s azokat ellátatlanul hagyja.

Ez — úgy hisszük — mind igaz, s ha soha egy percet se áldoztunk volna a deák-párti publicisták ellenérvelései feletti gondolkodásra, már magában ez a „sok igaz” elég lett volna, megnyugtanni olykor tán megdöbbenett lelkiismeretünket aziránt, hogy ámbár mind igen szépen hangzó dolgok azok az ellenzéki kifogások, ámbár — az igazat megvallva — saját füleinkben is édesen hangzanak a magyar királyság javára feltett követelések, s ámbár honszerelmünk épp oly hő ragaszkodással öleli Magyarországot nagy jövőjének eszméjét; előttünk csak egy pozitív eredményekre vezető politika állhatott válaszul, s ez az országgyűlési többség politikája volt, az ellenzéki — nézetünk szerint — határozatlan vagy merev állásponton, inkább a negatív terén álló politika lévén, mely — mellékesen legyen mondva — maig sincs szabatosan formulázva.

Azonban a hazafi aggodalmak, vádak folytonos hangoztatása mindemellett fel-felriasztó hatást gyakoroltak, s bizonyára a deák-párt politikai táborában, hol legtöbbször meg- és újból megfontoltattott: vajon hát az 1867-diki törvények felibe éppen csak azt lehetne-e fölírni, hogy: „finis Hungarie”? vajon hát az elfogulatlan külföld, melyet, fájdalom! naponta mind élesebben nyilatkozó pártszenvelmeink nem izgatnak, s ezért elfogulatlanul ítélhet, vajon — mondjuk — a külföld egy államot lát-e el s ily ed n i avagy lassanként kiemelkedni Magyarországon ennek az annyit perhorrescalt „közösügyes” politikának kegyelméből?

Gyengeség, de utóvégre a legegészebb ember is meg fog döbenni, ha egyre mondogatják neki, hogy készüljön — saját temetésére. S egy pártnak, mely tiszta keblű hazafiakból áll, s azon meggyőződésben küzd, hogy küzdélme hazája e melkedésére szolgál, lehetetlen közömbösen fogadnia oly aggodalmak és vádak hangzatos ismétlését, melyeknek refrainje nem kevesebb, mint abból áll, hogy: „feladtátok hazánk állami ön-

állását és függetlenségét!” „Magyarország nem állam többé”, a külföld előtt többé nem jelenhetünk meg csak mint lealázólag alárendelt osztrák provincia”, stb.

Az efféle frappant kérdéseket megvitatni, bizonyára nem válik a haza kárára, de a párttactica eszközének is megjárja, s talán itt-ott nemcsak gondolkozóba ejtett, hanem meg is nyert egy-két döbbenősebb szívet, egy pár rendülékenyebb meggyőződést. Nem kérjük vissza őket!

De, imé, Magyarország mint önálló független állam jelenik meg éppen most és pedig legislegelőször a külföldi pénzpiacra, s a nélkül, hogy a bécsi kormány beléegyezését, vagy jóttállását tanúsító felhatalmazással igazolná magát, 60 milliónyi kölcsönt köte meg? Valjon „lealázólag alárendelt osztrák provincia-e ez, avagy önálló állam? Valjon azt a contractust erről a csinos összszegről a bécsi reichsrath nagylelkű jóváhagyása alapján fogja-e aláírni Lónyay ó exca, vagy a magyar országgyűlés által megszávozott s a magyar király által sanctionált törvényezik felhatalmazásánál fogva? Valjon kitől kér az a bankár garantiát mástól, mint a magyar államtól?

És, imé, mult számunkban közlök Franciaország egyik legtekintélyesebb politikai közlönyének, a „Siécle”-nek nyilatkozatát, melyből ugyancsak világos, hogy nem lett semmivé Magyarország állami hite, neve a külföld előtt.

„Magyarország — ugymond e lap cikksorozatának első számában a sajnáparti publicista — Magyarország az Ausztriával kötött unio után ma egyike Európa független államainak, épp úgy, mint Norvégia a Svédországgal kötött szerződés szerint.” És, ugymond, Magyarország eddig kevéssé volt ismeretes a világ előtt, ezután kell hogy tanulmányoztassanak viszonyai. Ajánlja, hogy „Franciaország és Magyarország közt a kereskedelmi, ipari, tengerészeti és pénzügyi viszonyok élénk és gyors fejlődésnek indíttassanak”, s általában ez a francia koma nem komázik, hanem azt mondja, hogy ő már is tanulmányoz, s úgy véli, hogy Magyarországon „minden elem meg van, a mi szükséges egy nagy államhoz és vitéz nemzethez!”

Nem kívánunk több szót szaporítani. Ezek után nyugodtan az olvasóra bízhatjuk, hogy feleljen e kérdésre: elsüllyedt-e magyar királyi államunk az országgyűlési többség politikája folytán? s általában: Magyarország állam-e vagy mi?

Halmágyi Sándor.

A concordatum.

A bécsi birodalmi tanács october 11-diki ülésében.

A napirend legjelentékenyebb tárgya: Mühlfeld indítványának a concordatum eltörlése iránti indoklása volt.

Indítványozó mindenekfelett a tömeges petíciókra utal, s a már 1861-ben tervezett ily czélú vallási edictumra.

Három utat lát: vagy ellenkező törvény hozatala által hallgatagon törölni el a concordatumot, vagy egyenesen eltörli törvényt alkotni, vagy egyes külön törvények által hatálya elé vágni.

Ez utóbbit ma már sem időszerűnek, sem méltónak nem tartja. Ő nem barátja a juste milieu-nak.

Semmi sem veszélyesebb, mint felúton megállni, valamit csak félig végezni. (Viharos tetszés.)

„Ma már kérdés alá sem jöhet a dolog. Szemben a püspökök feliratával, szemben ezen elvete-medett tettel, bátortalanág és gyengeség volna, nem támadni meg a concordatumot egyenesen, s azt, a mit hamisnak és károsnak ismertünk el, a romlásnak át nem adni!” (Tartós viharos tetszés.)

„Kötelességünk — mint a püspökök kötelességüknek tarták, a concordatum mellett szólni — kötelességünk törvényhozásilag annak eltörlését ki-mondani.” (Elnök inti a karzatokat, hogy tartózkodjanak a tetszésnyilatkozatoktól.)

Ezután azt mutogatja szónok, hogy a concordatum nem államszerződés, hanem egyszerű törvény, melynek megváltoztatására a birodalmi tanács illetékes, s melynek megváltoztatása Ausztria népe nézve szükségesség.

Polenizál a püspökök felirata ellen, mely a concordatumot a tudatlanság és roszakarat elleni paizsának nevezi, s azt mondja rá, hogy ez nem

igaz. Utal a házassági törvény és bíróságra, mely ily alakban soha sem létezett.

„Szemünkre vetik, hogy, mint a szabadelvűség követői, a vallás ellenségei vagyunk. E feltévést határozottan visszautasítjuk.

„Szemünkre vetik, hogy a nyomor idejét használjuk fel arra, hogy a vallást s az erkölcsöt megtámadjuk.

„Szentelt hivatásuk daczára, s jóllehet utódaik az apostoloknak, a püspökök mégis az apostolok akarata és szándoka ellen cselekedtek.

„Az apostolok, ha tévedéseket ismertek volna fel, sirtak és jajgattak volna. — S mit találunk a püspökök feliratában? „Csalódást és rágalmat!” (Viharos tetszés.)

„Szükséges a concordatum eltörlése reánk, szükséges az egyházra nézve. Ellene szól a keresztény tan és a történelem.

„A katolika vallás concordatum nélkül tört magának út az egész világon, s kimondtuk-e azt, hogy fennállani nem képes a concordatum nélkül? (Elnök tetszés.)

„A vallás alapja a szeretet. Illetti az ember legbensőbb, legmélyebb érzelmeit. S barátságot és szeretetet csak szerződés által lehetne alapítani?

„A hol az érzelme igaz, benső és mély, ott nincs szükség szerződésre, s ha a szerződés szükséges, akkor nem igaz, nem igazi, nem benső, hanem ál az érzelme; nem szerződésben, hanem a szívben kell a szeretetnek gyökereznie. (Tartós, viharos tetszés.)

„Azonban nemcsak csufolódással és rágalmal találkozni a feliratban, hanem találunk abban épp úgy hízegést és álszenteskedést. Igen, igen, ismétlem, hízegést és álszenteskedést! (Tartós, viharos taps.) Ő Felségét, a császárt kísértik meg benne áltatni és elcsábítani, olyat mutogatván, mint ha a concordatum által nem vontak volna el tőle jogokat.

„Pedig elvonták a törvényhozási jogot, elvontak elidegeníthetlen jogokat, melyekről ő Felsége so sem mondhatott. (Tartós viharos tetszés.) Mert ha csak „szabad” neki papok felett itélni, ha csak „megengedtetik”, hogy bizonyos módon betöltsék a püspöki székeket, akkor jögról szó sem lehet.

„Mese, és tudja meg a világ, hogy mese az, mintha nem vontak volna el tőle jogokat. (Csillapítatlan tetszés.) Ajánlom indítványom elfogadását.”

A tetszés nyilatkozatok szűnven, alelnök felteszi a kérdést, s a ház nagy része feláll.

Schindler azt a galibát követte el ez alkalommal, hogy pater Greuter háta mögé húzódott, s onnan kiáltott végül néhány harsány „bravó”-t, mire a tisztas pater oly arcot vágott, hogy az egész ház hangos kacajra fakadt.

P. Greuter azzal ütötte el a dolgot, hogy szintén három gunyos bravót eresztett meg.

Országgyűlési tudósítás.

A főrendiház ülése oct. 14 kén.

Elnök Majláth György országbíró megnyitván az ülést, olvasatait és hitelesített az utolsó ülés jegyzőkönyve. — Ezután

gróf Cziráky János kir. főkamarmester, mint a vasúti kölcsön ügyében kiküldött bizottmány elnöke, benyújtja a bizottság jelentését, a mely a vasúti kölcsönről szóló törvényjavaslat elfogadását ajánlja.

Felolvastatván az érdekelt törvényjavaslat.

Lónyay Menyhért pénzügyminiszter hosszasan fejtegeti a kölcsönt.

Gr. Zichy Ferencz k. főjótállómester kérde a pénzügyminisztert, minő systemát óhajtt követni a vasutak építése körül?

Lónyay Menyhért hosszasan felel.

Gr. Cziráky János k. főkamarmester elfogadásra ajánlja a törvényjavaslatot annál inkább, mert a bizottmány bekebelezése nézve is kielégítő felvilágosítást nyert a pénzügyminisztertől.

Lónyay Menyhért pénzügyminiszter tudatja, hogy a bekebelezés iránti törvényjavaslat már holnap előterjesztetik a képviselőházban.

Szóltak még gróf Andrássy Manó, gróf Waldstein János, utóbbinak felelt gr. Cziráky János, mire a vasúti kölcsönről szóló törvényjavaslat általában és részletekben is egyhangulag elfogadtatott.

A deputatiók jegyzőkönyvei.

1.

A magyar deputatio első nyilatkozata.

A magyar országos küldöttség hatásköre a magyar országgyűlés azon határozatában van kife-

lölve, mely által e küldöttség kiküldetett, és a mely ő Felsége többi országai küldöttségével már közölve van.

Egyik nagyfontosságú feladata, e határozat szerint, a magyar országos küldöttségnek: ő Felsége többi országai küldöttségével értekezve, oly módon, mely Magyarországnak a közös érdekl viszonyokról alkotott törvényében kijelöltetett, javaslatot készíteni azon irányra nézve, mely szerint a magyar korona országai az említett törvényben közöseknek ismert államügyek költségeit jövőre viselendik.

A magyar országos küldöttség élénken óhajlja, hogy e fontos kérdésre nézve a két országos küldöttség között minél előbb egyezés jöjjön létre, s egyetértőleg megállapított javaslat terjesztethessék az illető törvényhozások elé.

Ez óhajtatást véli tanúsíthatni a magyar országos küldöttség mind készsége által, melylyel az egyezkedésekre nézve a kezdeményezést megragadni siet, mind azon tényleges alap kijelölése által, melyre javaslatát fekteti.

Ez alap azon arány, melyben a magyar korona országai, az állami főszámvétség által az 1860—65 évekről készített s az illető miniszteriumok utján mindkét küldöttséggel hivatalosan közölt zárszámlák adatainak átlaga szerint az államközpontból fedezett kiadásaihoz, az érintett időszak alatt tényleg járultak.

A magyar országos küldöttség, nem lévén földadata, sem követeléseket támasztani a multa nézve, sem költségvetést állapítani meg jövőre, nem vélte vizsgálálandónak, valjon az érintett zárszámlák egyes bevételi és kiadási tételei valóban közöseknek lennének-e tekinthetők vagy sem: arról azonban teljesen meg van győződve, hogy az érintett zárszámlák bármely kifogás alá eshetnek is közjogi szempontból, azon irányra nézve, melyben a magyar korona országai az általok közöseknek ismert államköltségekhez ezentul járulandának, ő Felsége többi országaival szemben, oly tényleges alapot szolgáltatnak, mely ellen, e tekintetben alapos kifogás nem tételhetik.

Oly időszakból származnak ugyanis a közlött hivatalos kimutatások, melyek alatt a magyar korona országainak összes adója és jövedelmei, ez országokra nézve nem alkotmányos uton kezeltetnek; a hatalom föltétlenül rendelkezett ez országok vagyoni erejével; a közterhek kivételében az állam rendkívüli mértékben növekedő kiadásai és szorult pénzügyi viszonyai voltak minden egyéb tekintetek fölött irányadók; és, behajtatott a központi pénztárba beszolgáltatott és az onnan ellátott államügyek költségeinek fedezésére fordítottat mindaz, a mi kifizérítő eszközök alkalmazásával is be volt hajtatva.

Midőn az ily viszonyok közt tényleg befolyt s a központból fedezett költségekre fordított fizetéseket veszi a magyar országos küldöttség azon arány meghatározása alapján, mely szerint a magyar korona országai a törvényben közöseknek kijelölt terhek fedezéséhez járulni készek: nem hiszi, hogy bárki által azzal vádoltathatnék, mintha az érintett országok terhein, ő Felsége többi országainak rovására kívánna könnyíteni.

A magyar korona országai a közterheket illetőleg, azon időszakban, melyről a hivatalos kimutatások szólnak, nem csak különös kiméletben nem részesültek ő Felsége többi országai fölött, sőt vagyoni erejükhöz, adóképeségükhöz aránylag, több tekintetben túl voltak terhelve. Innen vagyoni hanyatlásuk, mit a közvetett adóknak az előirányzott összegekkel szemközt folytonos csökkenése is tanúsít; innen a katonai végrehajtások mellett is folyvást növekedett adóhátrélekaik.

A mi már az arányt illeti, melyben a magyar korona országai az említett 1860—65-ki évek zárszámlái adatainak átlaga szerint, az államnak eddig a központból fedezett kiadásaihoz tényleg járultak: ezt a mellékelt táblázat mutatja ki.

E táblázat eredménye, csupán az illető évek bevételeit és kiadásait véve számításba, a magyar korona országaira nézve 25-9052%, míg ő Felsége többi országaira nézve 74-948%.

Az arány ellen, mely e számokban fejezi ki magát, csak azon okból emelhetnénk észrevétel, a mennyiben a zárszámlákban, melyekből ez arány kiszámított, a határvidekeknek, a melyek mind jogilag, mind tényleg a magyar korona országaihoz tartoznak, jelenleg azonban katonai közigazgatás alatt állanak, azon jövedelmei, melyek a katonai közigazgatás által szedettek be, nem vették fel a magyar korona országai jövedelmei közé, Dalmátia pedig, melyhez a magyar korona országai igényt tartanak, a számításnál e tekintetben egészen mellőztetett.

A jelen országos küldöttség, nem tekinthetvén feladatának ez alkalommal az érintett részekre nézve fenforgó közjogi és közigazgatási kérdések fejtegetésébe bocsátkozni, számításaiiban csak a fenálló tényleges állapotot vette alapul: kijelentendőknek véli mindazáltal, hogy a mint egyrészt az érintett zárszámadásokból, azon oknál fogva, mivel e javaslat alapjául vették, a magyar korona országainak közjogi és területi épsége ellen semmi féle következtetés nem vonathatik, másrészt a korona országai jogukat tartják ahhoz, s mindenkor készek is lesznek arra, hogy az érintett arány kiigazítása iránt, a mennyiben ez országok területi épsége a hozzájuk tartozó, de most tetteleg, bármely okból elszakasztott vagy közigazgatásilag elkülönült részek visszacsatolása vagy közigazgatási egyesítése által helyreállítatik, az ezen részeket illető közös terhekre nézve, azon kúles szerint, mely fentebb javaslatba hozott, újabb megállapodás történjék.

Megjegyzji végre a magyar országos küldöttség, hogy nézete szerint politikai és nemzetgazdasági tekintetek egyaránt javasolják, hogy az idő szak, melyekre a törvényben közöseknek kijelölt költésekhez hozzájárulás irányja, a magyar korona országai és ő Felsége többi országai közt megállapítatik, legalább tíz, s nem rövidebb avagy sokkal hosszabb időre szabassék meg.

Báró Sennyei Pál.
Dr. Kautz Gyula.

Levelezés.

Czypus-sziget, aug. 1867. — Haza jött! Ki? A Pádisáh! Akár odamaradhatott volna. Álláh megjutalmaz. Ne mondd. Jobb, hogy haza kaptuk. Többé ugy sem megy el. E szavakon fogtam két csupasz dervist, kik figyelmes ábrázatomra kajan szemet vetve, hallgatásnak adák magukat.

Ezeknek az emberlaku ürdögöknek csuklyájuk nincs; mégis konokabb ellenségei minden jónak, mint magok a kázmások.

Meg nem emészthetik, hogy a török zultán, hadsereg nélkül, Európába utazni merészkedett.

Mit! talán még csókolkozott is a gyáurokkal, s ajándékokat osztogatott, mintha itthon nem volna elég koldus, ki elnyelje.

Nó, csak a kellett még! A helyett, hogy zsákmánnyal megrakodott volna; oda vivé, ki-írtitni ersényét. Látszik már a veszedelem:

Romlásnak indult, hajdan erős török!
Nem látod, Ozmán vére miképp fajul?
Nem látod a boszus Álláhnak
Ostorait, nyomorult, hazadón!

Ezt fajongják ők most (Berzsenyi-ihlet nélkül), Ottomán birodalomszerte. És igazuk van. Csak hogy a gonosz kútforrását, maguktól messze keresik. Messze, holott magukban találhatnák meg. E heréi a mohamedanismusnak hintik folytonosan a vizsálkodás magvát; és kóbor életük folytán lappangó küldönczei a pokol hatalmának. Tisztelet és félték a nép; kíváncsiaknak, szemtelen követeléseiknek vakon engedelmességeknek. — Senki se higgye tehát, hogy a muzulmán nép retteg a Keleten fenyegető válságtól. Sokkal több dervist láthatni most, mint valaha, s a törökség mosolygó ábrázata vérmes reményeket rejt; keblük dühétől libeg, és sovárogyják a napot, melyen Ozmán dicsőségében riadozhatnak. A harezi réja fenyegeti a Pádisáht, ki Frenk vérből született s ősei megrögzött szokályaitól eltért. — A pádisáhnak nem marad egyéb menekvő, mint a felvilágosodott, haladni kívánó, ifjú, erélyes török párt karjai közé vetni magát, s ennek erejével leverni a sátán magzatok rajongó pártját, mely vérből fürdeni készül. —

Ellenkezőleg áll a keleti keresztények ügye. Ezeket, látszólag senki sem támogatja; senki sem lelkesíti; látszólag csüggeteg helyzetben vannak. Mégis ott fogadnak egyre, hogy ezek közt pattan ki. Még pedig senki sem vélné, hol: u. m. az ottomán birodalom legjámorabb alattvalói közt. Lassu víz partot mos.

Elképzelem a miniszterek dolgát, kiknek mindannyiszor meg kell hükkenniük, valahányszor a diplomácia magasabb látpontjairól tekintenek körül. Nem tudni, megszületett-e már; de bizonyos, hogy nem jelentkezett még az a nagy szellem, mely a keleti hanyodalom s ezzel függelmes európai viszonyok ködfátyol-képeit vászonra szögzeni bírná; s ez által irányt adhatna a hatalmaknak, a keleti ügyek nyűgeiből kibontakozni. Maga Napoleón, ki annyi nagyszerűt merészelt már, csinnyan kerülgeti e kásás fázékat. Az illetők hiába hívogatták, hiába esengenek neki, hogy mártan be az első kanalat. Oda se hederít; mintha nem is kelene neki. Hanem, elfogadni maronita szent Józséfét; vérbé fojtatni Kandíát; bujtogatni Romániát; biztatni Natoliát; ezek megjárják a keresztény ügy védelmére.

Nyomorult is biz az a politika!

Mondjuk ki tisztán, hogy mindaddig, míg vallási nézetek sugalmaznak a politikai cselekvések irányát: hitvány kontárok kezelik az emberi-ügyet.

Nem kell, sem mozlím, sem keresztény, sem zaidó, sem semmiféle pogány politikát, hanem emberiségi politikát követni. Mit ér nekünk, ha ma kereszténynek verik meg a törököket, holnap törökök gyilkolják le a keresztényeket; majd más-

féle fondorlatok kerülnek fölszínre? Az emberiség azzal mit sem nyert. Aztán még több ezer éves tapasztalatok van, hogy a vallások nem emészthik föl egymást, és soha sem sikerült egyet sem erőszakkal elfojtani. Válaszszátok tehát külön a vallást és a politikát. Teljesen függetlenítsétek egymástól. Akkor remélni lehet, hogy lesz erkölcsös, kormányozható és boldogulékony népek. De hagyjátok meg ám természetes jogát, hogy maga is emlékedjék s tanácskozzék földi jólété módjai fölött.

Sok józan ész van a keleti népben. Csak hogy — sajnálatosképen — jellemét ti rontottátok meg. Ti Európaik! Töletek burkolódnak el. Töletek óvakodik. Töletek fél, mert testét, lelkét elnyitvették. Tegyétek jóvá véteketek!

Dr. Oroszhegyi Józsa.

Kékes, oct. 8. 1867. — 1864-ben a Kékes vidéki míveltebb osztály távol és elzárva levén postai közlekedési útvonalak hiánya miatt a míveltebb világtól, összetett részvényeivel egy olvasó-egyletet alapított, hogy korunk igényeihez mérve, módja legyen nemzeti irodalmunkat, mint szintén a külföld nevezetesebb irodalmi termékeit ismeri s tanulmányozni, s így a mívelődési tagjainál hasznos esz-közeinek kikölesönzése által szélesbíteni. Ez okból az egylet bir felsőbb megerősített alapszabályokkal, a 15-dik §. értelmében évenként tart egy közgyűlést s annak a nem-hivatalnokokból csak is a gyűlés tartásáig választ egy elnököt, kinek vezetése alatt az alapítók megválasztják titkos szavazat útján az egyleti igazgató pénztárnok jegyző és könyvtárnokot, hat választmányi rendes, és hat tiszteletbeli tagjait, a kik az éven át választmányi gyűlésekben az egylet minden ügyéről gondoskodnak, a közgyűlés által határozatba menteket teljesítik, az időközben fölmerültek felett tanácskoznak s az évi történeteket a közgyűlés eleibe adják, mely aztán határozni fog. Három év óta áll feun az egylet alapító s részvényes tagjai részvételéből s már a jelenben 600 forintot felüli könyveinek örvend az idei részvény-díjakon kívül. Ez évi közgyűlést az alapszabályok értelmében oct. 6-án tartá meg veresegyházi ref. lelkész t. Somogyi Sándor úrnál; közgyűlési elnöknek választott Szilasi Nagy János, kinek elnöklése alatt a tavalyi közgyűlés folyamára felolvasása után megválasztattak a hivatalnokok. Igazgató lett: Némethi Sándor, jegyző: Albert Dani, pénztárnok: Kése Elek, könyvtárnok: Sepső Mihály; rendes választmányi tagok: Petelei Antal, Benedek Mihály, Somogyi Sándor, Farkas Károly, Bothos Albert, Filipán János; tiszteletbeliek: Mohai Károly, Csizsár Farkas, Nagy Mihály, gr. Vass Ádám, Szöcs Mihály és Balázs József. A pénztár és könyvtár megvizsgálására bizottmányok nevezettek, kik is munkálatukat beadván, a könyvtár és pénztár rendben találta a számadás alól fölmenteket, s az igazgató, jegyző, pénztárnok és könyvtárnoknak hivatali hűségük- és pontosságukért bizalom és köszönet szavaztatott. Ezután kiszemeltettek azon könyvek, melyek meghozatandók lesznek, különös figyelem lévén az irodalom nemcsak regényei, hanem történeti, utazási s még gazdasági jobb műveire is. Szóba jött a bethleni, moosi, retgei olvasó-egyletekkeli érintkezés is, részint azért, hogy az irodalom jobb termékeivel ismerkedjünk meg; részint azért, hogy a szellemi mívelődés annál nagyobb tért nyerjen. Jól esett lelkünknek látni a könyvtári jegyzőkönyvből, hogy az elszórt vidékeken levő távoli helyekre is naponként hordják az 53 tagok a könyveket, mik nélkül a munka ideje szüntével az unalom is megölné az olvasni szeretőket. Az egész gyűlés folyamára alatti tanácskozásból örvendve lehete látni a jó akaratot, az egyetértést s köszönetnyilvánítást azoknak, kik áldozataikkal járultak könyvtárunkhoz; különös tisztelet a „Kölozsvári Közlöny” érdemes szerkesztője tisztelet-példányáért, s főképp a hon jövője körüli érdemeiért, ki is egyetünk tiszteletbeli tagjának van most is nyilvánítva; örvendve lehet látni, hogy t. Somogyi Sándor és tisztelet neje az egész gyűlés alatt mily vendégszeretőleg kívánták a tagokat elfogadni, kiknek asztalánál a pohár-köszöntések is ősi szokás szerint nem hiányoztak. Miután a gyűlés eleibe tartozó tárgyak mind megvitatva határozatba mentek, a gyűlést az elnök felolvasatá azon óhajjal, hogy szellemi életünk mentől nagyobb tért nyerve, hasznontalan polgároknak nem látatva, a jövő évben újból mentől nagyobb számban találkozhassunk e téren. Adja az ég, hogy az elszórt falvakban levő olvasók jövőre még inkább szaporodjanak. Adjon isten szellemi életünk világitó tornyának állandóságát.

Egy részvényes tag.

A szász földről. — E tiszteletreméltó lap már jelentette, hogy szept. 19-én Dr. Teutsch lutheránus püspöknek választatott. Hogy ezen hír bennünket mennyire meglepett, azt ön szinte nem képzelheti, mert az előválasztásokból nyíltan azt lehetett következtetni, hogy a lutheránusok legnagyobb része nem Dr. Teutschot akarta püspöknek választani. Alig hiszem, hogy találatnak csak egy lutheránus közönség is, a hol nem Schuller Mihályt óhajtották volna megválasztani, ki eddig püspöki vicarius volt. Bizonyára volt is sok olyan közönség, a hol az előválasztás alkalmával Dr. Teutschról még emlékezet sem volt. Reméltük, hogy a szász nemzet (mert az erdélyi szászok kevés kivétellel lutheránusok) most, midőn hazánkban a szabadság éltető szelét érezzük lengedezni — egy szabadelvűt férfit óhajtott volna a püspöki méltósággal megtisztelni; nem egy férfit, a ki az ő gazdaság tudományát arra használta, hogy nemzetének történetét megírja, melyben a testvérm nemzetek irányát elferdítette és ezáltal megsértette; nem egy férfit, a ki úgy ismertetik, mint fanatikus védője a Schuerling-féle eszméknek, mely eszméket a ki nem farsang elméjűek réz elítélték; egy férfit, a ki a szebeni gyűlésen az akkori brassói követnek, egy az ő hazájában mindenki által tisztelt férfinak, a ki bátor volt az akkori kormányrendszert megámadni, ellene mondott ezen szavakkal: „Gyalázat ilyen szájakból — dicséret a kormányra.” Mindezek mellett mégis megtörtént az ő megválasztása. Hogy azért nem lehet a népet vádolni, bizonyítja azt az előválasztások. Ezért inkább a lutheránusok egyházi szerkezetét vádoltathatjuk, mert ezen szerkezet szerint a zsinati tagoknak hatalmukban vala a nép kívánságát tekintetbe nem venni. Visszatetsző az, p. o. hogy egy ily fontos ügyben, mely az egész nép jólété felett határoz egy kis község, mint például Ujegyház, oly befolyást gyakorolhat, mint a sok tekintetben felül álló Brassó.

Örömmel értesíthetem szerkesztő úr, hogy a mostani szerkezet és választás ellen még a szász lapok is hangosan panaszkodnak. Ön biztos lehet, hogy Dr. Teutsch a lutheránusok kétharmadának akarata ellen lett püspök.

Füredi levelek

Dr. P. D. barátomnak.

IV.

Feredőgyógyó, 1867.

Közelebbi levelemben kitalásba helyeztem vala, hogy hazatérésem után, ha időm s környülményeim engedik, még egy levéllel, tán az algyógyi füdről, foglak terhelni.

Egy kegyeletes esemény óhajtott alkalmat nyújtott, hogy ígéretemet beváltbassam.

Eseménynek nevezem, mert ilyeszerű jelenetek a füdrői völgy nem mostanság volt tanuja.

A feredőgyógyon ez időben tartózkodó kis vendégcsereg, élén b. Bánffy Dénes, önként, senki által nem figyelmeztetve, meghatározó, hogy hálása örömetle keblek érzelmeinek külső jelek által is kifejezést adandók, koronás királyunk születése napját ünnepélyesen megüljék. Könyomatu jegyek által erre a környék polgárai közül többeket, s köztök engemet is, meghívtak.

Örömmel fogadtam el a meghívást, s a jókedv fokozására részemről is ajánlatot téve, a kitűzött napon — aug. 18. — feredőgyógyra felsiettem. Fölérkezve, szokatlan számú ünnepi rubába öltözött, örömtől sugárzó, vidám nyílt arccal találkoztam. A tricolorok, a taraczkok kitűzve, zöld lugasok felállítva.

Nemsokára elkezdődött a szent mise. Vallás különbség nélkül, ösztönszerűleg vonultunk fel a hegyi kápolnához. A szük helyiség az ajtatoskodóknak csak egy részét fogadhatta be. Az egyházi beszéd Isten szabad ege alatt tartatott. Prof. Dr. Éltés lelkes szavakkal tolmácsolá a közös öröm, az ünneplő tárgyát s okait. A taraczkok dörgésére a völgy sziklái s bércei imánkat „Éljen a szerezett király” százszorososan viszhangozták. Isten bizonyosságunk, hogy imánk őszinte volt, s keblünk legmélyebb szentélyéből buzgott fel.

Eljött az ebéd ideje. Az azelőtti napig jelentkezett, alig 40-re rugó résztvevők száma most már szinte 100-ra szaporodott. A kert lugosában rögtönzöttet az asztal. Testvéries hangulattal telepedtünk melléje, s lelkesedéssel éltették a napot, holdat, csillagokat, koronás dicső királyunkat, védangyal királynénkat, fűnséges magzatjait, a kormányférfiakat, s más jelesceinket. A táncvizigalom éjjelig tartott.

A nap emlékét kegyelettel őrzendjük meg keblünkben.

T. barátom! engedd meg, hogy ez alkalmat felhasználva, az algyógyi, vagy az új elnevezés szerint, a feredőgyógyi melegvizekről még egy pár megjegyzést ide iktassak. Igenis még csak egy pár megjegyzést, mert Erdély jelesen feredőgyógy hév vizeiről irt s a m. orvosok s természetvizsgálók XI-dik nagygyűlése évkönyveiben kijött terjedelmesebb értekezéseimet te is bírván, ismétlésekbe ereszkedni nem akarok.

Ebben kiemeltém a regényes emelkedett helyen fekvő, erdőkkel körített, szelektől védett, egészséges légtű völgyet, melyben a hő vizek felbuzognak; följegyeztem a vizeknek nagyszerű mennyiségét, kétféle — égvényes s kenes — minőségét, amazoknak 25¹/₂°, ezeknek 24° melegségét; kristály tisztaságát, s a mi melegvízbe ritkaság, dús szabad kén-sav tartalmát, s a betegségeket, melyekbe sikeressége tapasztaltatott. Mely momentumok alapján, bátran állítom, hogy egy nagyszerű, számos látogatókra igényt tartható füdrőintézet alapítására szükséges elemek, itten mind feltalálhatnánk. De mi haszna a dúsán összehordott épület anyagnak, ha hiányzik a mesteri kéz, mely képes azokból kényelmes csarnokot rakni? Itt a vendéglő új épületén kívül, minden egyéb, felszázados elhanyagolt állapotban hever; úgy egy a pesti hülydivatlapban, bár egy kis malitával felszóltat idei turistának igazolható azon észrevétele, miszerint

füdrőgyógyon, a becses vizen kívül, nincsen egyéb semmi.

A hiányok részletezését mellőzöm. Jól tudja azokat a tulajdonos báró s kir. kormányzékai tanácsos úr. Ezeltűt egy néhány évvel együtt vettük vala fel azokat jegyzőkönyvre. De sajnos, minden csak papíron maradt, pedig a rohanó idő előhaldást követel.

Nagy akadály a füdrő emelkedésében a víz monopolizálására törekvés. A tulajdonos érdemes biztosa T. A. a haszonbérrel egyetemben oly formát pengettek, mintha a helységben bárhol található melegvíz, a báró úr tulajdona volna. Ez ugyan be nem bizonyítható pusztá állítás; de mely alkalmas a vállalkozót schachban tartani.

Egy másik akadály rossz számításból ered. A biztos s haszonbérrel rossz szemmel nézik, s akadályokat gördítenek, ha valaki a maga telkén füdrővendégek elfogadására szállást épít; ezen eljárását még orvos irányában is gyakorolják. Így közelebből egy szászvárosi fiatal orvosdó — nevét nem mondom meg — egy paraszt telket vásárolt meg. Középen egy kenes forrás van; arra maga, s ha kell, más számára építtetni akar, s tán a forrást is feredőre alakítani. A telek a folyó mellett fekszik; beléje, vagy az erre építendő hidon, vagy a báró sörénykertje s a patak közü közön, mint szabad helyen, juthatni. Ezen közön járt ki s be a telek előbbeni birtokosa is. Az idén a biztos úr a haszonbérrel által ezen útát elzáratta. A báró úr persze erről mit se tud, bajosan is lehet, hogy ezen prosaicus túlbuzgóságot helyben hagyja.

Számokkal bebizonyítható, hogy ezen uraknak ilyenmü eljárása, a füdrőtulajdonos anyagi érdeke ellen tör. Jelenleg a 30 vendégszoba, füdrők s vendéglő, körülbelül 7—800 o. é frtot hajt be évenként, minthogy a tulajdonosnak, ugyilászik, nincs szándékában nagy összeget építkezésekre fektetni, ha más vállalkozók az építésben nemcsak nem akadályoztatnak, hanem taxa mellett még házhelyet is kapnának, s keletkeznek, teszem, 2—300 vendégszoba, s ekkor, ha naponta 30 füdrő helyett, 2—300 fizetné per 10—12 krjával a füdrési díjt, s ha a vendéglős 5—10 vendég helyett 100—200 számára terítene asztalt; számítsa ki, egy füdrőidény alatt, avagy nem ezerekre fog-e rugni a füdrő jövedelme? s ha más füdrők példájára a curtaxa behozatván, 2—300 vendég per 1—2 frtal fizetné azt, nem kerekednék-e ebből is a szükséges építkezésekre takaros összegecske? módja lenne ekkor a tulajdonosnak is egy rendes felügyelőt, kezelőt, orvost, szolga-személyzetet fizethetni.

A rossz számítás tetőzi a politikálán eljárás az orvosok irányában; a helyett, hogy a füdrő érdekében őket megnyernék, attól még elidegeníteni kívánják.

Lám a tusnádi birtokosok Dr. Mayernek házhelyet s épütlefát ingyen adtak. Mennyit tehetnek az orvosok egy füdrőhely fölvirágzására, szükség-telen bővebben magyarázni. Egy példát mégis felhozok a közelmúltból: körülünk tekintélyes birtokos B. A. úr, görösös májbajával a minap Carlsbadba indult; Pesten a hírneves Dr. Kovácsot tanácsot kér, ez őtet a gyógyi füdrőkre Erdélybe visszaküldi. Az idén szokatlan vendégcsorzon lép meg ezen füdrőt. S kik ezen vendégek? B. A. úrnak számos rokonai, kiket a dicséretes orvos által feldicsért víz hozott ide.

Ezen két pontra terjedelmesebben azért ereszkedem ki, hogy a füdrőtulajdonos báró urat, kinek hazafiságát s humanitását igen tiszteltem, s kivel nekem naponta találkozásod van, ha véleményemet osztod, megjegyzéseimre figyelmeztess, s törekedjél arra birni, hogy ezen értelemben intézkedjék.

Mielőtt bezárnám leveletem, szerencsétlenem megjelenéset Rima-Szombaton, a magyar orvosok s természetvizsgálók idei gyűlésében. Többek között, benső örömmel értesültem, hogy a gyűlés, hazánk — ide érve Erdélyt — a külföldiekkel hatályosságban bármikor versenyezhető füdrőinek emelésére, ismertetésére s használatba hoztatására komoly figyelmet fordított, s a magy. miniszteriumot megkérendőnek vélte, hogy ezeket illetőleg jobb rend, kényelem, jutányosság, rendőri s orvosi fegyelem tekintetében rendőri szabályokat készítsen, és hogy jeles ügyfelünk Dr. Kovács S. Endre a hazánk ásványvizeit ismertető legjobb pályamunkára 100 db arany jutalmat tűzött ki.

Valóban le is járt ideje a külföldieskedésnek, ha aranyainkat eddig oda hordtuk, legalább fillereinket költjük el idehaza. Ügyfeleim is hagyjanak fel a fontoskodással, s ne véljék, hogy nem is füdrő, ha nem Carlsbad, s nem is kesertvíz, ha nem pill-nau, vagy saidschltzi.

S ezzel füdrői leveleim sorozatját az idénre azon óhajttal zárom be, bárosak a párkák megengednek, hogy a letett fonalat jövő évben újra fölvehessem.

Tehát, ha a párkáknak is úgy tetszik, a viszontlátásig!

Öszinte barátod:

Dr. Lészay Dániel.

Hazai intézet

Az erd. muzeum részére 1867-dik évi szept. havában gyűlt adományok jegyzéke.

I. Könyvek. A magyar országgyűlés képviselő házában irodaigazgatóságától, az 1865/7-iki országgyűlési nyomtatványokból 4 köt. — Az erd.

kir. főkönyvtárakból 3 db nyomtatvány. — A gesvári ev. gymnasiumtól Program 1866/7. — A nagy-körösi ref. lyceumtól Program 1867. — Etédi Jakab Györgytől Johannis Hispanensis Epitome Astrologiae. Norbergae. 1548. — Damasowsky N.-től Bayle, Praxis Pietatis, ford. Medgyesi Pál. Kolozsvár. 1677. — Luttich Wenzelné szül. Soós Katalintól, Ovidii Metamorphoseon, in Kupfer gebracht. Augsburg 1709.

II. Régiségek és érmei. Antalfi Antaltól 1 réz-pénz. — Veres Sándortól 7 ezüst-, 6 réz-pénz. — Paget Jánostól 1 ezüst-pénz. — Bihari Zsigmondtól 7 ezüst-, 1 réz-pénz. — Nemes Udvarhelyszék képviselő bizottmányától az udvarhelyszéki felkelő nemesség lovassági zászlója 1809-ből, régi rúdjával és szalagjaival együtt. — Mone Józseftől egy régi mellvert és 1 sisak. — Vásárlásból 1 arany és 3 ezüst-pénz.

III. Természeti tárgyak. N. N.-től 1 falco nissus (kis karvaj). — Becsek Samutól 1 coracius garrula (zöld csóka). — Barabási Sándortól Blenke Pojából 4 db kövület. — Fodor Elektől egy kövült csigatortát csontvázaival, a radnai numulit képletből. — N. N.-től 1 kövült fadarab. — Schaur Mihálytól egy darab kövült fatuskó egy kolozsvári szemétdombon. — A személyzet saját gyűjtése: 1 Jitta Europaea (csuszka), 1 parus candidus (ösi apó), 1 sylvia atricapilla (fekete fej), 1 sylvia sibilatrix (arany fark), 1 lunius colluris (tövis szőrű gébics), 1 muscicapa grisola (legyész). — Soós Károlytól 1 oedememus crepans. — Keresztes Gergely gyűjtött 36 db kőzetet Kolozsvár határának különböző részeiről és egy nagy látványos darabot vultella nevű kagyló gyűlleggel a numulit képletből.

Közl: **Finály Henrik** titkár.

Titkári jelentés

a dézsi Jótékony-Nőegylet tagjai minőségéről, számáról, bevételei- és kiadásairól, összes vagyonáról az 1866/7-dik egyleti évben.

Az egylet tagjai:

1. 100 pft alapítványt urbéri kövületben befizetett alapítótól	13.
2. 100 pft alapítványt biztosított s arról 5% ot fizető alapítótól	9.
3. Élethosszig 5 ftr részvényt biztosított alapítótól	42.
4. 6 évi kötelezettséggel évi 4 forintot fizető részvényestől	73.
5. Alapítótársági részvényét 5 évre előre fizetett alapítótól	1.
6. 2 ftrtal segedelmezőtől	10.
7. 1 ftrtal segedelmezőtől	4.
8. Mindenkorra 5 ftrtal adott	1.

Tagok száma összesen: 153.

Az egylet bevételei:

A.) Rendesek.

1. 5% ot fizető alapítótól	12 ft 50 kr.
2. 5 ftrtal alapítótól	136 " 50 "
3. 4 ftrtal részvényestől	148 " — "
4. 2 ftrtal segélyezőtől	10 " 50 "
5. 1 ftrtal segélyezőtől	1 " — "
6. Államkölcsön 4 évi kamatában	82 " 25 "
7. 2650 pft urb. kötv. 1 évi szelv.	129 " 38 "
8. 2 drb. 100-as félévi szelvényből	4 " 88 "

Rendes bevételek összesen: 525 ft 1 kr.

B.) Rendkívüliek.

9. Az 186 ³ / ₅ - és 186 ³ / ₆ -dik évi határlék évi részvényekből bejött	96 ft 50 kr.
10. 1866 dik szeptemb. 20-diki szini-előadásból	48 " 10 "
11. 1867-ki bálókából	107 " 17 "
12. 186 ³ / ₆ -ik évről pénztármaradék	298 " 40 "

Rendkívüli bevételek összesen: 550 ft 17 kr.

Bevételek egész összege: 1075 ft 18 kr.

Az egylet kiadásai:

a.) Rendesek.

1. October, nov. és decz. havakban 10 szegénynek a 2 ftr, háromnak a 1 ftr	69 ft — kr.
2. Január és febr. havakban 9 szegénynek a 2 ftr, 3 nak a 1 ftr	42 " — "
3. Márcz, ápril és május havakban 8 szegény a 2 ftr, 2 szegénynek a 1 ftr havi a 18 ftr	54 " — "
4. Junius hóban 7 szegény a 2 ftr, 2-nek a 1 ftr	16 " — "
5. Jul. aug. és szept. havakra hat szegény a 2 ftr, 2 szegény a 1 forint, havi 14 ftr	42 " — "
6. Egyleti szolgálat évi fizetésében	12 " — "
7. Kisegítő-pénzt. helyezés végett	401 " — "
8. Iskolai ösztöndíjban	4 " — "

Rendes kiadások összesen: 640 ft 25 kr.

b.) Rendkívüliek.

9. Papp Györgyné temetésére	3 ft — kr.
10. A bálókából, a kaszinó részére ajánlott	30 " — "
11. Csákány árvák részére	16 " — "
12. Bartos Anikó temetésére	3 " — "
13. Papirra és postadíjakban	7 " 42 "
14. 1 darab 100-as urbéri papír vásárlására	66 " — "

Rendkívüli kiadások összesen: 125 ft 42 kr.

Kiadások egész összege: 765 ft 67 kr.

Melyek szerint a bevételből: 1075 ft 18 kr.

levonva a kiadást: 765 ft 67 kr.

Pénztármaradék: 309 ft 51 kr.

Az egylet vagyona:

1. Készpénzben	309 ft 51 kr.
2. Urbéri kövületben	2750 ft — kr.
3. A dézsi kisegítő-pénztárban	407 ft 85 kr.
4. 1 darab cs. kir. arany.	
5. 2 darab Vereins thaler.	

Déz, 1867. szeptember 29-én.

Keresztes Nándor,
egyleti titkár.

KÜLFÖLD.

OLASZORSZÁG. Florensz, oct. 9. Az „Italie“ a következő jegyzéket teszi közzé: „Több lap ir Rattazzi miniszterelnök és Cialdini tdk közötti állítólagos kibékülésről. Mi a leghatározottabban állíthatjuk, hogy a nevezett két úr között soha se volt személyes viszálykodás, s így nem is lehet szó kibékülésükről. Ha oly nagy horderejű időben, a milyen éppen a jelenlegi, ő felségénél összejötte volt oly két férfinak, a kik a hazának oly kintű szolgálatakat tettek, azon nincs miért esdálkozni, sem oly hírek terjesztésére nem szolgálhat okul, melyeknek legkisebb alapjuk sincs.“ Az egyházkerületi felkelésről nincsenek újabb tudósítások.

A „Reforma“ szerint az összes pápai haderő így van felosztva: Rómában van 8265 katona, Viterbóban 477, Ronciglioneban 141, Civita-Vecchiában 557, Frosinoneban 256, Velletriében 172, Cameracában 200, Tivoliban 165, Lenanóban 94, Terracínában 70, Civita-Castellanában 50, Pollianóban 80 ember. Ezen számok összege 12,947.

Az mindenesetre több a valószínű, hogy a lapok napról napra megújítják azon közleményeket, melyek szerint a hangulat az olasz népség között mindenütt felettébb izgatott, hogy a dolgok úgy a mint vannak sokáig nem maradhatnak, hogy Garibaldi másodizbeni elfogatását a legnagyobb méltatlanságnak tartja minden olasz, s hogy a római lakosság hideg, közönyös magatartását — elfogultság nélkül — még nem lehet a római kérdés iránti valószínű közönynek, érdektelenségnek tekinteni; s bármily szűkmárván gazdálkodik Rattazzi kormánya a távirati tudósítások gyors terjesztése ellenében, mégis csak szivárognak ki olyan tudósítások is, melyek nem mindig a pápa zuhájaival vereték a fölkelőket s csekélyítik számukat.

Ezen felfogás helyessége mellett bizonyít a „Patrie“ 11-diki száma is, melynek közleményei szerint Olaszországban és Rómában napról napra komolyabb színt öltenek a dolgok, s mely szerint Orvietóban nagy számmal mutatkoznak fegyveres felkelő csapatok. — Az is jelent valamit, hogy II. Ferencz letett nápolyi király mindenét Civita-Vecchiába hordatja át, — mint a „Corr. italiano“ értesít.

A „Riforma“ szerint sept. végén a pápa hadserege 10,336 főnyi volt, s ézen baderből 8265 Rómában magában volt elhelyezve.

FRANCIAORSZÁG. Páris, oct. 12. A tegnapi „Patrie“ szerint folyvást komolyabbá válik a helyzet Olaszországban és Rómában. Egyrészt a római lakosság egykedvűsége nagy mértékben lecsillapítja a pápai csapatok ellenállási erejét, másrészt az Olaszországban uralkodó izgatottság könnyűvé teszi a fölkelő csapatoknak, hogy magukat erősítsék. Ha a dolgok tovább így folynak, Rattazzi kabinete azon veszélyben forog, hogy elszigetelten álljon. Orvietóban, hir szerint, számos fölkelő csapat ütötte fel fejét.

Az „Etendard“ jelenti, hogy a külügyi miniszterium egyik hivatalnok, Napoleon császár s Eugénia császárné sajátkezűleg irt levelét vitte Bécsbe császár ő Felseégeiknek.

A „Patrie“ írja, hogy Napoleon császár szerdán tér vissza s egyuttal demontirozza azon hirt, mintha Napoleon hg levelet irt volna a császárnak.

ANGOLORSZÁG. A Francia- és Poroszország közt fennforgó örökös viszálykodásra azt jegyzi meg az angol „Economist“, hogy abból még nem lesz háború. A tárgy, mely a két ország közt sürölőadásra adott okot, nem elegendő arra, hogy Franciaország háborút kezdjen Poroszország ellen. A franciaíak féltékenyek Poroszország folyton növekvő hatalmára, pusztán féltékenységből kezdeni pedig háborút még Franciaországnak is nehéz volna oly nemzet ellen, mely őt nem bántotta, mely őt meg nem sértette, mely egyszerűen csak a nemzetiségi tan azon elveit akarja valószínű, melyeket Franciaország hirdetett.

Nehéz volna a francia nemzetet ily körülmenyek között Poroszország ellen háborúba vinni, nehéz volna még Thiers haragos és féltékeny szólásának is. Ha megtagadtatott volna Luxemburg kitűrtése, ha Franciaország szövetséget kötött volna a hannoverai királlyal, hogy azt jószágaitól meg ne foszszák, egy háborút még lehetett volna érteni, úgy lett volna a viszálykodásnak némi alapja. De jelenleg valóban nincs alapja, nincs oly ok, mely miatt Franciaország háborút kezdhesen Poroszországgal, a nélkül, hogy annak okzerűtlen, erkölcsstelen jelleme ki ne tűnjék. Ha háborút indít Franciaország ma Poroszország ellen, úgy azáltal csupán sértett hűségét akarja megfosztolni, de még a háborúval sem akadályozhatná meg a németek egyesülését.

MEXICO. A mexicói kormány Miksa császár

halála óta erre vonatkozólag több rendbeli utasítást és rendeletet bocsátott ki, melyeket most a lapok közzé tesznek.

Legelőször is Escobedo kap utasításokat. Miramon és Mejia tetemei — így szól egyik utasítás — adassanak ki a rokonoknak; a császár holttestét illetőleg a tábornok tegyen meg minden szükséges intézkedést. Kopsorókat készíttessen czinból és fából, s ha valaki óhajtaná Miksa császár testét bebalzsamozni, annak épp oly kevéssé engedtessek meg ez, mint egyáltalán idegeneknek bármilyen beavatkozás. Escobedo teljesítse mexicóiak által a bebalzsamozást, ő rendezze a gyász isteni szolgálatot a kormány költségén, illő tüneményességgel. Ezen utasítás julius 14-ről szól.

Rá következő nap Lago b. távirat útján kereste meg az elnököt Miksa császár holttestének kiadatása végett. Junius 20-kán Tejada miniszter felelt ugyancsak távirat útján, hogy fontos okoknál fogva lehetetlen teljesíteni kérését. Jun. 28-án Magnus báró kereste meg ugyanazon minisztert ugyanazon kéressel, s junius 30-kán azon módon utasítottat vissza, mint báró Lago Dr. Basch levele, mely jul. 28 kán kelt, Tejada miniszter 29-én felelt s itt is elegendőnek találta csupán a „fontos okok“ at hozni fel a tetem megtagadására.

Szept. 4-kén Miksa császár ügyvédei bejelenték a külügyminiszternek Tegetthoff megérkezését s óhajtatást vele beszélhetni. A kitűzött határidőre a tengerenagy a két ügyvéd kíséretében megjelent; ez utóbbiak előadták Tegetthoff kívánságát, Miksa császár holttestét haza szállíthatni. A miniszter készségét fejezte ki s megígérte, hogy előterjeszti kívánságát az elnöknek; tudakozódott egyuttal arról is, hogy mily minőségben jött a tengerenagy? Tegetthoff feleletében olyképp nyilatkozott, hogy ausztriai részről azon véleményben voltak, miszerint a mexicói kormány szívesebben lát e tárgyban magán egyént, vagy családi küldöttséget, mint hivatalos követéséget. Ő tehát csupán, mint a szerencsétlen császár anyjának és testvérének az osztrák császárnak magán megbízottja van itt.

Másnap Tegetthoff Tejada minisztertől egy iratot kapott, melyben a császár holttestének kiadása megtagadtatik. A kormány — úgy mond — kötelességének tartja mindaddig ki nem szolgáltatni a tetemet, míg arra az osztrák kormánytól hivatalosan, vagy a családtól valamely irat által világosan fel nem hatalmaztatik. S a kormány ezen határozata alól Tegetthoff sem képezhet kivételt, bármily nagy tisztelettel vannak is személye és állása iránt.

KÜLÖNFÉLÉK.

A francia külügyminiszterium egyik hivatalnoká Napoleon császár és Eugénia császárné sajátkezű iratát hozta át az osztrák Felsegeknek Bécsbe.

A kisajátításra vonatkozó vasúti mérések Kolozsvár és Várad közt javában folynak. Eddig 18 mérnök szállott ki, s még többet várnak. A földmunkálatok az idő elhaladása miatt tavaszig aligha kezdetüket vehetik.

A Károly-Fehérvári g. e. káptalan a balázsfalvi érseki székhöz megírt levelében a kir. főkönyvtárakhoz bejelentve, kéri kitűzni az új választás határidejét. A választási jog, mint a „G. Trans.“-ának írják az 1579-iki év egyik törvényezikén alapszik, mely így szól: „Clerus valachicus e suo gremio pro episcopo, quem voluerit eligat per principem confirmandum.“ — A választás módja következő: Minden esperesség kijelöl 3 at; az így kijelöltből legtöbb szavazatot nyert 3 a fejedelem eleibe terjesztetik, ki egyiket megerősíti; e megerősítés a pápával közöltetik, kinek jogában van jóváhagyni vagy elvetni. — Ez érseki székhöz beérkezett, mint szokott lenni, több vélemény kereng. Legújabbban Vancsa szamosújvári püspököt kezdi a románok egy része emlegetni. — A mi minket illet, úgy hiszünk, nem volt légből kapott pár bécsi és pesti lapból átvett s a balázsfalvi érsekség megszüntetésére vonatkozó hírtünk.

Ö Felsege Almásy Vince magyarországi földbirtokosnak legk. cs. k. kamarási méltóságot adományozott.

A Petőfi-nemű Pélegházán vasárnap szép időben ment végbe a kitűzött tervrajz szerint. A küldöttségek közül az akadémia és Kisfaludy-társaság részéről Gyulai Pál, Szász Károly és Dux Adolf jelentek meg; a Jászkon kerület részéről id. Ráday Gedeon gróf, a központi honvédegyelet részéről Perczel Mór, Patay Markos képviselők és Mikár jegyző. Az ünnepély 1 órakor vette kezdetét, s Fazekas Alajos megnyitó beszédére lehellott a lepel, mely a táblát takar. A táblára arany betűkkel a szavak vannak véve: „Itt töltö gyermekeit Petőfi Sándor. A nagy költő emlékének tisztelői 1861.“ e közben szép bőlgyek Petőfinak az előtérben felállított s Kugler szobrász által készített mellszobrát megkoszorúzták. Azután Szász Károly s Szabados szavalta el szép költeményeket, Reményi az emléktábla és szobor alapítás történetét adta elő, mely utolsóra már 15,000 ftr gyűlt össze. Végül Losonczy szavalta el Petőfi szelleméhez írt költeményét. Délután 3 órakor volt a diszebed, melynek kezdetét mozsárlövések jelenték, a pohárköszöntések sorát a helybeli főbíró nyitá meg a

híralyi párra köszöntve, ezután végrehossza nem volt a sok pohárköszöntésnek. Este 7 órakor szini előadás vala, Keserű Bérczy Ilon asszonynak „Petőfi emlékeztető“ című színművét adták elő műkedvelők, és végül Reményi hegedült és Fűredi énekelt, mindkettő jelesen, 10 órakor fényes táncestély zárta be az ünnepélyt.

— Megható jelenetnek valánk a napokban tanni. Egy havasi szegény özvegy oláh asszonynak akartak pár kecskéjét és juhát végrehajtás útján elárverezni. E házi állatok, úgy látszik, a szegény nő családjának egész vagyonát s úgy szólva kiégészítő részét képezték; mert a mint azokat az árverezés színhelyére Kolozsvárra behozták, az özvegy is három kis gyermekével kísérté őket. Mikor aztán a főteren az árverezéshez hozzá akartak kezdeni, a szegény asszony és a kis gyermekek keservesen zokogva siratták eladásra kiállított állataikat. A közönség ezt látva, szánalomra gerjedett; egyet gondol — önkényes adakozást kezd s pár perc alatt akkora összeg gyűlt be, hogy abból nemcsak a szegény nő 30-40 frtnyi tartozását lefizették, hanem még a gyermekek számára is ruhaneműt vásároltak, sőt készpénz is maradt az asszonynak, kinek a megmentett állatok bizonyára sokszor eszébe fogják juttatni a kolozsváriak ezen szép tettét. (U.)

Szini idén nyunk tegnap nyit meg „V. dik László“-val, gyér közönség előtt. A sikerültnek nevezhető előadást a hymnus' éneklése előzte meg az összes személyzet által. Ma a K. Pappné Szabó Pepi asszony fellépett a „Tücsök“ adatik.

— A püspöki tanácskozmányok a hprimás elnökele alatt legközelebb megkezdnetek.

— A kormány és birodalmi tanács közt, mint Bécsből távirják, teljes egyetértés jött létre a Magyarországgal kiegyezésről illetőleg is.

— A m. kir. belügyminiszterium idej szept. 19. határozata alapján a kir. főkönyvtárak e hó 11-ről a keblbi pénztárak kezelése iránti utasítást kibocsátotta. E szerint a keblbi pénztári kezelés alá tartoznak: a tisztviselői fizetések; az írószerekre, fűtésre, rabok élelmezésére, a hajdnok és lovaslegények öltözetére kellő összegek; az utazási általány; a törvényhatóság bármilyen jövedelmei; az utmunka megváltás- és büntetésekbe befolyó pénzek; az útkára, hidakra stb. utalványozandó összegek; s az oly közjövödelmek és alapok, melyek eddig is a hatóságok által kezeltettek; az árvai és más letétemények. A keblbi költségvetés octoberben előre egész következő évre elkészítendő s miniszteri jóváhagyás alá terjesztendő.

— Urházy György, egyik ismert írók, Napoleontól a becsületrendjelle lett kitüntetve.

— Heves megyébe kir. biztosul, újabb hir szerint, nem Rajner, hanem Kovács László házagny küldetik. Pestmegyében ugyane szerep állítólag Majthényi L. báró, a felsőház jegyzője s hontmegyei főispánnak van száma.

— Pest városi főkapitánynak a városi tanács ideiglenesen, míg a közgyűlés másképp intézkedik, Polgár Károlyt helyettesíti.

— Vérlezítő eseményt irnak le tornamegyei Szin helységből. A járásbeli esendbiztos ugyanis Kapezi Pál nevű egyénnel szövetségbe ereszkedve, azt agyon vágta, két testvérén pedig halálos sebeket ejtett. A meggyilkoltnak özvegye és 6 árvája maradt.

Klapka György tdk Pesten idözik. A napokban innen Trenesénbe utazik, hol az illavai kertületben orsz. képviselővé való megválasztatása biztosítottnak látszik.

— Egy földbirtokosokból és gyáro-sokból álló consortium czukorgyárat szándékozik építeni. Hatvan táján, úgy halljuk, hogy a 600,000 forintnyi részvénytőke már együtt van, sőt hogy az alapítók már egyezkedésre léptek volna a magyar északi vaspályával, mely szerint az 10 éven át, meghatározott árúfolyamon látná el a társulatot közzénnel.

— Benedek Aladár — Náray Iván — az alig három év alatt a költészet terén magának kitűnő nevet vívott, kiválólag tehetséges ifjú költőnk újabb költeményeire előfizetést hirdet példányonként 1 ftrjával (előbbi megjelent két kötete szinte megrendelhető). Benedek neve az összes szépirodalmi lapokban gyakran fordult elő oly költemények alatt, melyek valódi költői tehetséget tanúsítanak, szép nyelvezet és határozott irányban írvák, s olvasóink csak örvendeni fognak költeményeiket összegyűjtve szerkesztheti meg. Az előfizetési pénzek november 1-öig szerzőhöz Pestre, Bástyautca 2-dik sz. alatt küldendők. Ajánljuk ez ifjú tehetséget.

— Egy francia utazó a különböző román néposztályokat a Dunafejedelmégekben így mutatja be Franciaországnak: „A természetet senki sem tudja úgy szépitni, mint a román nő és segiteni a hájt, mit isten reá pazarolt. Közeledj hozzá s elbámulsz hangja darabosságán, a magash eszmék hiányán, az értelmi miveltésig fogyatkozásán annyira, hogy felette ritka ezen szép beszélőnővel valami fontos társalgást elkezdni. A nagy urak számos tulajdonai által tűnnek ki, bálmulatos könnyűséggel beszélnek minden nyelvet. Ha valamire ráadják magukat, nekik a legnehezebb vállalat is sikerül, főleg Franciaországban tetszenek és sikerrel kérkedhetnek. De mit fedezünk fel ezen kecses lepel alatt? Gyógyithatlan rótságot, pazarló ízlést, mértékletlen hűségöt és nagyravágyást. Ezen urak durva, irgal-

matlan gazdák, mind cselédjeik, mind a földeszek iránt. A középosztály munkásabb, mert élnie kell, értelmesebb és tanultabb. A társadalom ezen osztályában nem ritka látni, általunk megkoszorúztak. Ez adja a hivatalnokokat, orvosokat s jelesebb lapírokat. A haza jövője náluk van letéve. Ime az érem hátlapja is: határtalan nagyravágás és önzés, a minden ároni győzni akarás, megvesztegetés, meggyőződés-hiány, s mindez koronázva olyan selejtes erkölccsel, minő az arisztocráciáé. A paraszt, jó férj, jó apa, józan és munkás, bármit mondjanak is; kevéssel megelégedő, ültözete és ruházata a legegyszerűbb. De erélytelen, tudatlan, babonás, s ebből a durva tudatlanságból nem akar kimozdulni. Természeti és erkölcsi jobblétről fogalma sincs. Válogatott fajából, és eredetiségéből a legsiralmasabb lealáztatás és elgyengülésbe esett. Hajdan római polgárok, ma románizált görögök szolgálai. Van-e valahol csattanósabb ellentét? Ismétljük: ellentét a csomóról mindenütt; minden nem más, mint fény és nyomor, hallatlan luxus és

borzasztó szegénység, csillagos külsőség és romlott belső. Akarjátok-e tudni a fővárosban (Bukarest) honnan ezeket írjuk — az ellentéteket? ... Herczeg, palota nélkül; papság, moral nélkül; akadémia, tagok nélkül; könyvtár, olvasók nélkül; roppant utcák, házak nélkül; fényes házak, nyomoru kunyhók, pompás sétány, iszonyu sár; mindenütt víz, kútak sehol; folyó, hidak és part nélkül; fejletlen bátóság és rendesség, ügyünkök nélkül; utcazártság, bátorság nélkül; törvényszék, igazság nélkül. Ármány, szerelem nélkül; válások, mód nélkül; férfiek, nők nélkül; nők, férfiek nélkül; szétfutott családok; fiak anyával, leányok apjakkal; kölcsönös kelet rakott birtokok; dús urak, egy para nélkül; prémes ruhák ing nélkül; pompás butorok, üres kamarával.

— A veszettség orvoslása. Mocsoládról azt írják, hogy van ott valami Kovács János nevű egyén, jelenleg közsegbíró, ki már sok egyént, sőt egész sertésnyáját is megmentett az ebdühtől. Orvosságát, mely kékes színű por és melyből egy késhegynyi reggel elgyomorva bevéve egyszer

mindenkorra elég, a tulajdonos oly biztos gyógyszertnek állítja, miszerint, habár a veszettség valamely szerencsétlenül a legnagyobb mértékben kitört volna is, csak be lehessen neki adni, azonnal megszünteti a veszedelmet végképen. Azonban legjobb a bajt megelőzni és míg ki nem tört, addig a gyógyszer bevenni. Beveheti pedig e szert bárki azon esetben is, ha az eb nem volt veszett, de kétség forog fönn. A barmoknál ső és korpa közé keverve adatik a gyógyszer bizonyos mennyiségben. Hogy miből áll tulajdonképen, nem tudják; föl sem fűdözhet, minthogy ez családi titok.

— Nagy-Váradról írják: A gabnaárak aránytalanul feljebb rugnak az azokkal az élelmiszerek együtt; a vesévi vagy a birtokosok visszatartásával növekszik és a külföldről ide sereglett vevők beszállingózzák az ország minden gabnapia-csát; itt is megfordult egynehány porosz és ez oly lázas állapotot teremtett, minő csak szűk évek alkalmával szokott előfordulni. Rozsot örömet vesznek 7, búzát szintén minősége szerint drágábban, árpát 4.20, zabot 2.20 és még idei tengeriért is adnak 6 frt.

UJ POSTA.

— Bécs, octob. 14. Az itteni közsegtanács felirati küldöttsége ma délelőtt 10 órakor nyújtja át a császárnak a püspökök felirata elleni órvást.

— Sz. Pétervár, oct. 13. Ottani hírek szerint Oroszország a genfi egyezményhez csatlakozott.

— Florenz, oct. 13. Római hírek szerint a pápai csapatok mindenütt győztesek, a beszállingozó garibaldisták száma azonban mindig növekszik; eddig 10,000-re becsülik. Garibaldi fiára szoros felügyelet van. Az elfogatások folyvást tartanak.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Oct. 15-kén: 5% Metaliques 100 frt 55.65. 5% Nemzeti kölcsön 100 frt 64.60. Kamat 57.50. 1860. Kölcsön 80.70. Bankrészevény 667.—. Hitelintézet részvény 200 frt 172.80. London 10 ft st. 100 frt 23 1/2, kr 124.30. Ezüst 122.95. Cs. királyi arany 5.95.

Oct. 15-kén: Földtehermentési kötvény Magyarországi 68.—. Erdélyi 63.—.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

(324)

TAMÁSI TAMÁS

divat-szövet kereskedése Kolozsvárt
id. gr. Teleki Domokos-ház belközépüzte szegletén.

Tisztelettel jelentem a n. érd. helybeli és vidéki közönségnek, hogy az őszi és téli idényre már megérkeztek a legújabb divatu kelmék, melyek bevásárlását a legkedvezőbb alkalom mellett megtekinthetitek, s igen t. vevőimnek előnyös bevásárlásaim következtében, nem a terjesztett napi renden levő hirdetések szempontjából, hanem utalva azon elvekre, melyek üzletmenek alapjául szolgálnak, szakadatlanul jutányos s a lehetőleg szabott árakban szolgálhatok; fő igyekezetem marad ugye olesőség, mint az árak valódisága és szilárdsága által, igen t. vevőim teljes megelégedését, bizalmukat, és pártfogásukat jövőre is megtartani, s a midőn számos látogatásért esdek, bátor vagyok különös figyelembe ajánlani

mindennemű női és férfi

posztó, selyem, szőr, len és gyapott tiszta, folyó (Current) szövetek, valamint minden idevágó árucikk készleteinek felszerelésében, merem állítani, legnagyobbikát képviseli piacunkon.

Feladatul tűzvéni ki magamnak a birodalom első rendű s legnevezetesebb ezégeivel közlekedést szerezni, minél fogva azon kellemes helyzetben vagyok, habár kereskedésem homlokzatát nem is díszíti fényes kirakat, hogy **olcsóságot általánosán mindenben** bizonyíthatok, képes vagyok minden lehető kívánalmaknak pontos szolgálat biztosítása mellett megfelelni, s igen t. vevőimnek előnyös bevásárlásaim következtében, nem a terjesztett napi renden levő hirdetések szempontjából, hanem utalva azon elvekre, melyek üzletmenek alapjául szolgálnak, szakadatlanul jutányos s a lehetőleg szabott árakban szolgálhatok; fő igyekezetem marad ugye olesőség, mint az árak valódisága és szilárdsága által, igen t. vevőim teljes megelégedését, bizalmukat, és pártfogásukat jövőre is megtartani, s a midőn számos látogatásért esdek, bátor vagyok különös figyelembe ajánlani

vászon raktáromat

melyben általánosán elismert valódi rumburgi, hollandi, creasz és szilézai, valamint a bécsi-házi név alatt ismert, egyenesen csehországi legbetelebb gyárakból kapott legjobb tartósságu fonalvászakkal szolgálhatok. Asztalmenő készletek, ággyerítők, minden szélességű kanavász, amerikai ronsolt és többféle gyapott gyolcsok, butor szövetek.

A legkittinőbb fajú női, leány és gyerek lábbeli, kesztyűk, kész paplany és matrácok.

Dús raktár női kész felöltök és zuvnyakkból, a legújabb — Brünn, Iglau, Reichenberg és Bielitz első gyáraiból került gyapjú szövetek, a legnagyobb választékban, melyekből egy női-mint egész rendből férfi öltözékek gyors elkészíttetését, a legillendőbb árak mellett felvállalom.

Honi czondra szövetek. Kicsinyben és nagyban, a szíves megrendeléseket úgy helyben, mint vidékről pontos gyorsasággal kezelem.

Kelme mintákkal s árjegyzékkel a legszívesebben szolgálak mély tisztelettel:

TAMÁSI TAMÁS.

A kolozsvári kir. szab.

ZÁLOG-KÖLCSON-INTÉZET

kölcsönök ad a következő tárgyakra:

- 1) ingóságok, az-az minden értéktárgy, a mely már használatban volt;
- 2) drágaságok, az-az ékszerek, drágakövek, arany, ezüst- s más nemes ércből készült árak;
- 3) árak, az-az még használatban nem volt kész iparkészítmények és más kereskedelmi cikkek;
- 4) értékpapírok, az-az mindennemű állam- és iparpapírok, földtehermentesítési kötvények, záloglevelek, magán-sorsjegyek és más nemü értékpapírok, a melyek a börzén árulhatók.

Mindenkinek tetszésétől függ személyesen vagy mások által nyújtani be a zálogokat, miután az intézet sem a tulajdonos, sem az átadó nevének bejelentését nem kívánja s az intézet minden üzlete szigorú titokban tartatik. Az elfogadott tárgyakról **zálogjegy** szolgáltatik ki, a mely pontosan megőrzendő, mert csak ennek előmutatása mellett váltható ki vagy tehető be újból a zálogtárgy. A benyújtott tárgyakat az intézetnél alkalmazott becső becsüli meg, kivéve az értékpapírokat, mint a melyek büzfolyama képezi becsértéküket. Minden elfogadott zálogra a becsértéknek legalább 60%, és legfeljebb 90 százaléka adatik kölcsön. A kölcsönök csak egész forintokban számíttatnak. A legkisebb kölcsönösszeg **egy forint**.

A kölcsönök a felek kívánsága szerint egy hótól hat hónapig terjedő időre adhatók, de a zálog a lejárat napjáig bár mikor kiváltható, vagy újból bételhető. A lejárat napon túl ki nem váltott, vagy újból be nem tett (át nem írt) zálogokat az intézetnek joga van azonnal elárverezni s a tulajdonos csak az intézet követelésének fedezésé után fennmaradt összeghez tarthat jogot. A zálogjegy a bétetés és lejárat napja föl van jegyezve. A zálogkölcsön részletenként is visszafizethető.

Ingóságok, drágaságok és árunknál a kölcsönök után évenként 6% kamat s a következő mellék-díjak számíttatnak: Fővételi- s becsüsi-díj: 1 óra 1%, 3 óra 2%, 6 óra 3%. Raktár- és biztosítási-díj egy egész évre 3%. A kamat és mindenzen díjak csak a zálog kiváltásakor vagy átíratásakor fizetendők. — Értékpapíroknál becsüsi és biztosítási díj nem számíttatik.

Részletesebb felvilágosítást nyerhetni az intézet irodájában. Vidékiek posta útján érintkezhetnek az intézetnél.

(40)

17/10

(13—*)

(273)

12 éremmel kitüntetett

17/10

1867. Páris. Ezüst érem.

ANDES és FROEBE

Gőz- firniss- lack- festék és mastic-gyára Bécsben,

ajánlja elismert kitértő jószágú copal szekér és butor-lackját, bernstein és amar-firnissét, siccati, dörzsölt olaj-festékét és padlázat lackját a legolcsóbb árakon.

Nyomdai festékek,

Mastic,

gépek és sajtók számára.

Általánosán ismert készítmény.

Gyár: Simmering 334.

Raktár: Bécs, Bäckerstrasse 10.

Nyomatott az ev. ref. fótanoda betűivel (Bel-farkasutca. 74. sz.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

(303)

ANDRES EDUARD

gomb és paszomány-cikkek gyára

Bécsben, Neubau, Siebensterngasse, 21.

ajánlja a jelen idényre a kereskedő uraknak, férfi- és nő-szabóknak, a legújabb párisi minták szerint saját gyárában készült

legújabb divat-gombjait

urak és hölgyek számára.

Paszomány-cikkek u. m. Crepin-ek, Grelot-ok, rojtok, bojtok, szegélyzetek, szalagsukrok, csattok, hátszalagok, derékzörítők és kész csipke-övök paszomány munkából, divat-gallon-ok, zsinorok gyapjú és selyemből, szegő-szalagok és ruha zsinorok.

Megrendelések **postai utánvétel** vagy pénzküldés mellett azonnal teljesíttetnek. Árjegyzékek kívánságra ingyen.

(345)

A „VIKTORIA”

biztosító társaság Kolozsvárt,

melynek

Elnöke: **Báró JOSIKA LAJOS,**
Alelnöke: **Hintz György,**
Igazgatói: **Dózsa Dániel, Kövály László, Wagner Frigyes,**
Vezérigazgatója: **Galgóczy Károly,**
Vezérigazgatói: **Pesten, S. A. Ujhelyen, Bécsben, Brünnben, Prágában,** Ezek alatt pedig az ország és birodalom minden nevezetesebb helyein **fő- és aligynökei** vannak

Tűz ellen mindenféle biztosításokat elvállal

Biztosíthatók pedig tűzkár ellen:

mindenféle **lakház, gazdasági épület, kastély, templom, torony, a harangok, gyárak, műhelyek, azok szerelvényei, butorok, árucikkek, raktárakban foglalt készletek, iparos nyert anyagok, és kész készítmények, gazdasági termények, szőlés és szemes gabona, takarmány, baromállomány** sat.

A biztosítási díjak lehető legolcsóbbra szabvák, egy-szerre több évre kötött biztosításnál különös kedvezmények engedtetnek, a károk igazságosan és gyorsan fizettetnek.

Nyomatványokkal és felvilágosításokkal minden ügynökség szívesen szolgál.

A Viktoria biztosító társaság igazgatósága, Kolozsvárt.

STEIN JÁNOS könyvkereskedésében Kolozsvárt.

megjelent és **kapható:**

Erdélyi képes naptár

1868-ik szökő évre.

Különös tekintettel a vásárok hibátlan kiadására.

KILENCZEDIK ÉVFOLYAM.

Ára 26 kr.

Törvényjavaslat

a polgári törvénykezési rendtartás tárgyában,

és az

irodalmi s művészeti jogok biztosításáról.

Ára 80 kr.

KASSAY A.

A telekkönyvi rendszer ismertetése,

mintákkal, ügyvédek, bírák, közjegyzők, előjárók és felek részére.

Ára 80 kr.

!! Uj női-divatcik papirból !!

Stein J. könyv- és papir-kereskedésébe most érkeztek és nagyválasztásban kaphatók:

Női gallérok és kézelők papirból,

melyeken a legfinomabb himzések szebbnél szebb mintákkal csalódásig vannak utánozva.

Egy rendbelinek ára (kézelők és gallér) **20 kr.** melyeket — kissé vigyázva — több napig lehet viselni, egyes darab **8 kr.**

Fog-olvas SCHWABE A.

Nagy-Szebenből,

a híres berlini és bécsi fog-orvosok dr. Suersen W. és dr. Faber volt tanítványa és segéje

rövid ideig tartózkodik itten.

Szíves meglátogatások, mű-fogak és fogszorok készítése, úgy mint minden egyéb fogorvosi segélyleteket végezték a n. é. közönséget a piac-soron, Szathmári-háza 455 száma alá az emelebe fáradozni.

Rendelések: d. e. 9 — 12 óráig, és d. u. 3 — 5 óráig.

Idegen, hiányos vagy nem találó fogorvosok a legnagyobb készséggel alakíttatnak át.

(Évenként ismételt idejével biztositatik.)

(333)

(4—6)

Gr. Bethlen Kálmilló ur radnothi uradalmában 80 — 90 darab gu-lyába való marha telelés végett illő árban elfogadtatik. Értekezhetni ez iránt bérmentes levél útján gazdatiszt Márkus Ferenczcel Radnothon.

(286)

17/10

(6—12)

A **29-ik** kiadásban megjelent kö-vetkező kitértő műnek **eredeti kiadása:**

Der persönliche Schutz.

Laurentius-tól, orvosi tanácsadó némi betegségekben, nevezetesen erőtlenségi állapotokban. Vastag kötet 232 oldal-al és 60 boneztani képpel. Borítékban lepecsételve. Ára 1 tallér 10 ezüst garas = 2 frt 24 kr., minden nevezetes könyvkereskedésben folytonosan kapható.

Pesten Hartleben és társánál.

Óvatik ezen könyvnek külön-féle nyilvánosan hirdettet — állítólag mesés számu kiadásban megjelent — mocsos kivonatától. Az **eredeti kiadást Laurentius-tól** kell kérni, s arra figyelni, hogy az a mellékelt bélyeggel legyen lepecsételve. Akkor megsejtelés nem fordulhat elő.

KÁTTERO MÁRTON,

női- és férfi-divat- és szövet-kereskedése.

Kolozsvárt, főtér, a Zalog-intézet alatt.

Ajánlja gazdag és izletes választékú **ősz- és téli** női ruhakelméit, u. m. selyem-, szőr-, Liiszter-, sat. és egyéb jó mosó szövetek, női-felöltök, kesz-kenők, Olvatók, kesztyűk és lábbelik, továbbá:

finom gyapju szövetek- férfi-öltönyöknek u. m.

Palmerston-, Pelez-, dubl-, velur-, trico sat. s minden más divatos szövetek.

Valódi rumburgi-, Creasz-, hollandi és bécsi-házi-vásznak, nagy választás-ban, a lehető jutányos árakért, pontos és gyors szolgálat mellett.